

st*rk

STERKE VERHALEN VAN MENSEN MET EEN HANDICAP

DECEMBER 2021 // 40

P608419

Het is feest!

SAMEN IN DE KEUKEN

Dossier Wonen

WONEN OP MAAT VOOR MEER INCLUSIE

De Genereuze Samenscholing

KINDEREN MET EN ZONDER HANDICAP LEREN ELKAAR KENNEN

Vlaanderen
is welzijn

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

10 JAAR INSPIRERENDE VERHALEN

We kunnen er niet omheen: corona blijft ons in de ban houden. Bij het ter perse gaan van dit feestnummer van Sterk waren de regels van de overheid alweer iets strikter. Laat ons met zijn allen duimen dat de pandemie dit jaar geen te zware domper op de feestvreugde legt. Afstand houden, regelmatig de handen ontsmetten, onze contacten beperken, geen handen schudden, ruimtes goed ventileren, een mondmasker dragen in gezelschap: als we samen deze basisregels blijven respecteren, dan vieren we straks hopelijk een veilige en gezonde kerst- en nieuwjaarsperiode.

Dit jaar hebben we trouwens een extra reden om te vieren. Sterk bestaat tien jaar! De tijd vliegt. Tien jaar geleden rijpte het idee om de vele sterke verhalen van de duizenden sterke mensen met een handicap te verzamelen in een magazine. Omdat we ervan overtuigd zijn dat sterke verhalen andere mensen kunnen inspireren. Omdat jullie verhalen het verdienen om gedeeld te worden. Omdat jullie getuigenissen de maatschappelijke relevantie van het VAPH en ons gezamenlijk streven naar inclusie elke dag opnieuw tastbaar maken. Vandaag heeft Sterk een publiek van 16.000 trouwe lezers!

Ook dit nummer wil met sterke verhalen van inspirerende mensen zoveel mogelijk lezers prikkelen en enthousiasmeren. Personen met een handicap nemen op alle vlakken steeds meer de touwtjes van hun leven in eigen handen. Dat blijkt ook op het vlak van wonen. Neen, we zijn er nog niet helemaal. En ja, er blijft nog werk aan de winkel. Maar de mogelijkheden voor 'wonen op maat' zijn de jongste jaren enorm toegenomen. Waar er enkele decennia terug grofweg maar twee mogelijkheden waren – thuis wonen of in een voorziening – zien we vandaag een uitgebreide waaier aan woonoplossingen. Dankzij hulpmiddelen en woningaanpassingen met de steun van het VAPH slagen meer mensen erin (langer) thuis te wonen of zelfstandig te wonen. Vergunde zorgaanbieders tonen meer dan ooit ondernemerschap en houden rekening met de wensen en de mogelijkheden van elkeen: een studio in de stad of een woning in een dorp; zeer kleinschalig of binnen een groter geheel; met 24/7 begeleiding of beperkt tot zorg op afroep. Wist je dat ook verschillende woonzorgcentra en assistentiewoningen vandaag openstaan voor personen met een handicap? Dat dit soms een mooie match oplevert, lees je in ons dossier Wonen.

Verder vind je in deze Sterk een reportage over een bijzonder initiatief om kinderen met en zonder handicap in contact te brengen met elkaar. Hart voor Handicap slaat hiervoor de handen in mekaar met enkele partners én met scholen over heel Vlaanderen. Wij gingen ook even langs op een kookcursus voor mensen met een handicap in Gent. Met de feestdagen in aantocht leek het ons een goed idee om wat tips en inspiratie voor een feestmaal op te doen. Genieten jullie mee?

In naam van het hele VAPH-team wens ik jullie een hartverwarmend kerst- en eindejaarsfeest en een gezond en vreugdevol 2022 toe!

James Van Casteren,
administrateur-generaal VAPH

04

Nieuwe auto?

Wist je dat personen met een handicap belastingvoordelen krijgen bij aankoop en gebruik van hun wagen?

05

Feestelijk koken

Samen naar de cursus 'Koken voor mensen met een beperking' in Gent. Het smaakt nog eens zo heerlijk!

09

Dossier Wonen

De waaier aan woonmogelijkheden voor personen met een handicap was nooit eerder zo groot. Investeren in wonen op maat brengt een inclusieve samenleving dichterbij.

19

Kinderen zijn de toekomst

Kiezen we voor een inclusieve samenleving? Dan is het belangrijk dat kinderen leren samenleven met elkaar. De Genereuze Samenscholing maakt er werk van.

Wist je dat je Sterk kan beluisteren?

Sterk is in gesproken vorm op daisy-cd te verkrijgen. Je kunt de luisterversie aanvragen bij Transkript: T 011 23 07 61
publicaties@transkript.be

COLOFON

Driemaandelijks magazine van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap

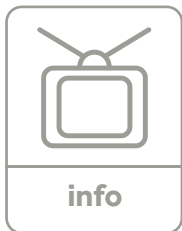
Redactie: VAPH i.s.m. Zorgcommunicatie.be

Grafische vormgeving: Filip Erkens en Taisia Migov

Wil je je gratis abonneren op Sterk?

Of wil je je uitschrijven? Surf naar www.vaph.be/actueel/magazines

V.U. James Van Casteren, Koning Albert-II-laan 37, 1030 Brussel

NIEUWE ANIMATIEFILMPJES ZETTEN MOGELIJKHEDEN VAPH-ONDERSTEUNING IN DE KIJKER

Het VAPH wil met heldere communicatie mensen met vragen zo goed mogelijk wegwijs maken. Sinds enige tijd zetten we daarvoor ook animatiefilmpjes in.

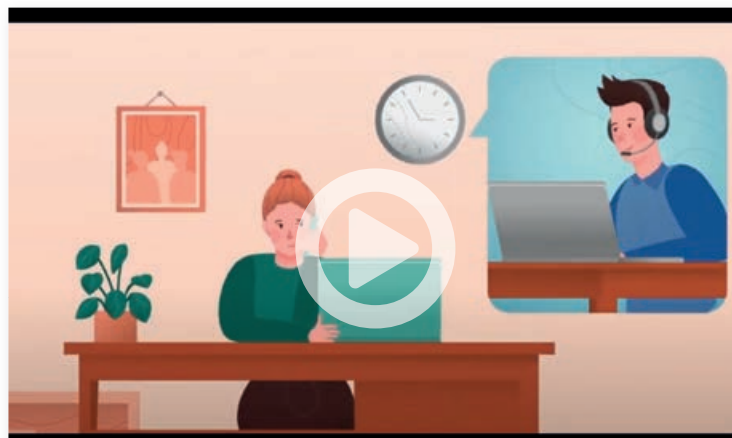
ONDERSTEUNING

Heb je een handicap of vermoed je dat je een handicap hebt? Bij het VAPH kan je terecht voor verschillende vormen van ondersteuning. Het is niet altijd gemakkelijk om je weg te vinden. Daarom toont het VAPH jou graag de verschillende mogelijkheden in vlotte, heldere animatiefilmpjes.

In twee nieuwe filmpjes krijg je meteen een kijk op de mogelijkheden van hulpmiddelen, rechtstreeks toegankelijke hulp en het persoonsvolgend budget.

Meer weten? Je vindt alle informatie op de website vaph.be en in de brochures van het VAPH. Natuurlijk kan je het VAPH altijd bellen voor meer info via de VAPH-lijn 02 249 30 00 of je kan ons mailen.

 www.vaph.be/actueel/filmpjes

JE DOSSIER ONLINE

Heb je al ondersteuning en wil je je dossier op een snelle, eenvoudige manier raadplegen? Wil je een aanvraag doen bij het VAPH of wil je kosten indienen? Dat kan online via het e-loket mijnvaph.be. Je ontdekt alle voordelen van je online dossier in het animatiefilmpje over Mijn VAPH.

 www.vaph.be/actueel/filmpjes

Ook als je aan de slag gaat met je online dossier, helpen we je graag een handje. Op de site vind je een uitgebreide handleiding. Bovendien zijn er handige instructiefilmpjes die jou wegwijs maken in het e-loket. Zo ontdek je hoe je te werk gaat om overeenkomsten te registreren of hoe je start met cash. Dankzij de instructiefilmpjes ontdek je de omgeving van Mijn VAPH en kan je rustig de mogelijkheden bekijken, zonder al in te loggen in je eigen dossier.

Handleiding en instructiefilmpjes:

 vaph.be/handleiding-mijnvaph

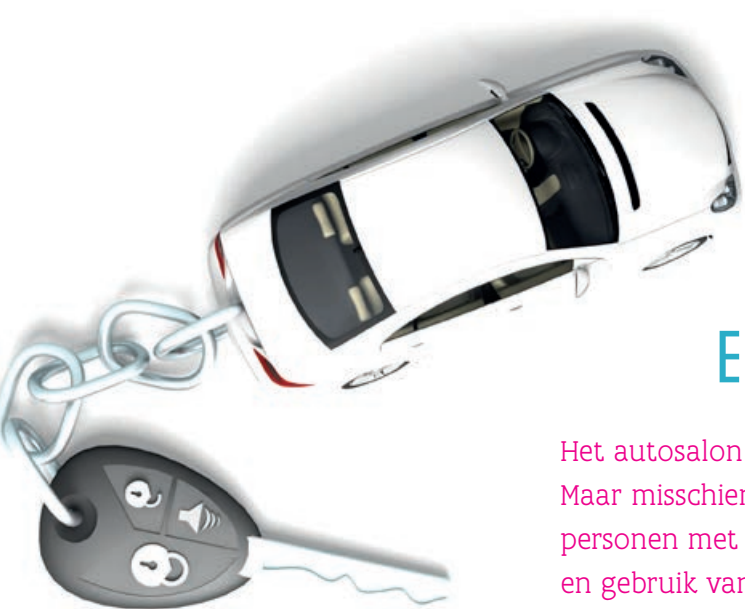
 vaph.be/e-loket-mijn-vaph

De animatiefilmpjes werden
vertaald in Vlaamse Gebarentaal.
Die filmpjes vind je ook op

 www.vaph.be/actueel/filmpjes

BELASTINGVOORDELEN VOOR PERSONEN MET EEN HANDICAP BIJ DE AANKOOP EN HET GEBRUIK VAN EEN AUTO

Het autosalon kan door corona helaas niet doorgaan in januari. Maar misschien droom jij toch van een nieuwe wagen? Wist je dat personen met een handicap belastingvoordelen krijgen bij aankoop en gebruik van hun wagen?

Personen met een handicap hebben bij de aankoop en het gebruik van een auto onder bepaalde voorwaarden recht op belastingvoordelen op het vlak van btw, belasting op de inverkeerstelling en verkeersbelasting.

We zoomen in dit artikel in op de regeling van btw op de aankoop van de auto en de aanpassingen aan de auto. We kijken daarbij ook naar de invloed van die regeling op de terugbetaling van autoaanpassingen door het VAPH. Meer info over de vrijstelling van de belasting op de inverkeerstelling en de verkeersbelasting vind je op de website www.vlaanderen.be.

VERLAAGD TARIEF VAN 6%

Op de verkoop van auto's, auto-onderdelen, autoaanpassingen en op auto-onderhoud is een btw-percentage van 21% van toepassing als de auto aangekocht wordt bij een autoverkoper. Op de verkoop van een auto onder particulieren is geen btw verschuldigd.

Personen met een handicap kunnen in aanmerking komen voor een verlaagd btw-tarief als zij een nieuwe of tweedehandsauto kopen bij een autoverkoper en die auto gedurende ten minste drie jaar als persoonlijk vervoermiddel gebruiken. Het verlaagde btw-tarief bedraagt 6% en geldt ook voor de aankoop van onderdelen en toebehoren voor de auto, voor onderhoud, herstellingen én voor aanpassingen.

VOOR WIE

Personen met een handicap die in aanmerking kunnen komen voor het verlaagde btw-tarief zijn:

- personen die volledig blind zijn;
- personen die volledig verlamd zijn aan de bovenste ledematen;
- personen van wie de bovenste ledematen geamputeerd zijn;
- personen met een blijvende invaliditeit van ten minste 50% die rechtstreeks toe te schrijven is aan de onderste ledematen;
- militaire of burgerlijke oorlogsinvaliden met een invaliditeitspensioen van ten minste 50%.

PROCEDURE

- Sluit een verkoopovereenkomst (bestelling) met een autohandelaar waarin de gegevens over de auto staan. Die overeenkomst zal een btw-percentage van 21% vermelden.
- Neem contact op met de FOD Financiën (<https://financien.belgium.be/nl/Contact>). Zij bezorgen jou vervolgens een brief met meer informatie en het aanvraagformulier 716.1.
- Meer informatie vind je op https://financien.belgium.be/nl/particulieren/vervoer/gehandicapte_autogebruikers.

TERUGGAVE VAN DE VERSCHULDIGDE BTW BIJ AANKOOP

Na de goedkeuring voor een verlaagd btw-tarief van 6%, kan er via de FOD Financiën eenmalig een terugvordering gevraagd worden van de betaalde btw van 6% op de aankoop van de auto. Ook de btw op aanpassingen aan de auto kan teruggevraagd worden op voorwaarde dat de aanpassingen op de aankoopfactuur van de auto staan. Het is dus heel belangrijk dat er afgesproken is met zo-

wel de autoverkoper als de autoaanpasser dat de aanpassingen op de aankoopfactuur van de auto genoteerd worden. Voor aanpassingen die niet vermeld zijn op de aankoopfactuur, geldt immers enkel het verlaagde btw-tarief van 6% en kan die 6% niet terugbetaald worden.

AANPASSINGEN, ONDERDELEN, ONDERHOUD EN HERSTEL

Na de aankoop en de eerste aanpassingen volgen er uiteraard nog kosten aan de auto. Daarop is ook het verlaagde btw-tarief van toepassing. De verkoper moet daarvoor altijd een attest (attest 717) vermelden op de factuur. De btw kan niet teruggevraagd worden. Dat betekent dat een latere aanpassing aan de auto gefactureerd kan worden aan 6% btw, maar dat die btw niet teruggevraagd kan worden.

REFERTEBEDRAGEN EN BTW-TARIEVEN

Wat betekenen die belastingvoordelen nu voor de terugbetaling van autoaanpassingen door het VAPH? In de referentielijst staat voor elke aanpassing telkens aangegeven hoe groot het maximumbedrag van de tegemoetkoming is. Dat maximumbedrag heet het refertebedrag:

- Als de aanvrager recht heeft op teruggave van de btw, dan wordt het betaalde nettobedrag het maximumbedrag.
- Als er geen recht is op teruggave van de betaalde btw, dan kan de vraag voor terugbetaling van het btw-bedrag aan het VAPH voorgelegd worden. *

SAMEN IN DE POTTEN ROEREN!

Feesten? Dat is ook samen koken en lekker eten! De deelnemers aan de cursus 'Koken voor mensen met een beperking' in Gent weten er alles over. Onder begeleiding van Sabine De Coninck bereiden zij om de twee weken een volledig menu met voorgerecht of soep, hoofdgerecht en dessert. Wij gingen even op bezoek en keerden zowaar met een lekker eindejaarsmenu terug naar huis!

"Ik woon zelfstandig in Ninove. Ik heb een niet-aangeboren hersenletsel na een ongeval met een vrachtwagen. Toen ik hersteld was, keek ik uit naar wat ik nog allemaal kon. In Gent vind ik contact met lotgenoten, ik heb hier vrienden en ik volg de kookcursus. Het leuke aan de cursus is dat er geen stress is. We vormen een hechte groep. Het plezantste vind ik een ovenschotel maken. Eens de schotel in de oven zit, kunnen we samen afwassen, praten en lachen. Kerstmis vier ik samen met mijn familie, maar oudejaarsavond breng ik door met vrienden. Als ik een wens mag doen voor 2022, dan wil ik een graag een nieuwe vriendin leren kennen."

– STIJN VANGEYTE –

"Ik geef al vele jaren les, maar toen ze me zes jaar geleden vroegen om een cursus voor mensen met een beperking te geven, begon ik eraan met een klein hartje. Ik ben zeer empathisch en die eerste les vond ik best zwaar. Maar eens ik de drempel overwonnen had, heb ik ongelooflijk veel vriendschap ontdekt. Niets is fake bij deze cursisten. Het is een gemengde groep mannen en vrouwen met een verstandelijke of lichamelijke beperking. Het wederzijds respect is enorm. Lekker eten is belangrijk, maar de les is vooral geslaagd als de deelnemers iets bijgeleerd hebben en als het plezant was. En dat lukt elke week! Ook als de deelnemers thuis de recepten uitproberen en lof krijgen van vrienden en familie, ben ik heel blij."

– SABINE DE CONINCK –

"Ik kom uit Lokeren met de trein en de bus naar de kookcursus in Gent. Ik woon al enkele jaren alleen. Ik moet mijn plan kunnen trekken, ook in de keuken. Maar dat lukt best. Vroeger ben ik nog hulpkok geweest in De Sperwer, een fietsproject in Lokeren. Ik hielp er de maaltijden bereiden voor de medewerkers. Het liefst maak ik witloof in de oven. Superlekker is dat! Mijn wens voor 2022 is dat alles terug normaal wordt. En voor mezelf? De lotto winnen zou wel mooi zijn!" (lacht)

– WILLY VANACKER –

“Ik neem de trein uit Mortsel bij Antwerpen om de kookcursus bij te wonen. De afstand schrikt me niet af. Ik hou van Gent en na de cursus maak ik nog een wandeling. In Mortsel woon ik begeleid en help ik ook bij het koken. Hier in de cursus leer ik veel. Ik maak graag spaghetti en macaroni. Ik ben gek van Italië. Ik ben er al een paar keer op reis geweest. Kerstavond breng ik door met mijn ouders. Daarna ga ik samen met De Kei enkele dagen naar de Ardennen. Ik kijk er al naar uit!”

– LUCAS DEHAEN –

WIL JIJ OOK AAN DE SLAG?

De cursus ‘Koken voor mensen met een beperking’ wordt georganiseerd door het CVO KISP in Gent en in Eeklo. In Eeklo loopt de cursus in samenwerking met vzw Oranje-Vrijtijds punt, in Gent in samenwerking met vzw Kompas. Meer informatie op www.kisp.be.

“Ik woon in Gent en kom met de taxi naar de cursus. Koken is pure ontspanning voor mij. Ik help dolgraag in de keuken. Het maakt mij niet uit wat we klaarmaken, al eet ik zelf het liefst visgerechten. En desserts, natuurlijk. Ik hou van de variatie in de keuken. Als ik ergens mee kan helpen, dan doe ik dat heel graag. Voor 2022 heb ik nog geen concrete plannen. Ik zie wel wat er op mij afkomt.”

– SARAH DECLERCQ –

“Ik steek graag een handje toe als vrijwilliger. Ik sta zelf graag in de keuken. En ik werk graag met mensen met een handicap. Ik ben ook vrijwilliger bij vzw Kompas, waarvoor ik geregeld foto's maak. Personen met een handicap zijn dikwijls heel open en eerlijk. Je weet meteen als ze goedgezind of slechtgezind zijn. Ik hou daar wel van. Ik doe het vrijwilligerswerk in de kookcursus al twee jaar en ik zou het niet meer kunnen missen.”

– ERIK DUINSLAAGER –

“Ik woon begeleid in Gijzenzele. Het liefst zou ik elke week naar de cursus komen in plaats van om de twee weken. Ik kook ontzettend graag en ik kan het ook goed. Vlees bakken, saus bereiden... Het meest houd ik van desserts. Taarten bakken is niet gemakkelijk, maar het lukt mij wel. En ik lust ze ook! Ik wens dat we allemaal weer normaal kunnen doen in 2022. Corona heeft nu wel lang genoeg geduurd.”

– PATRICIA DE HERCKENRODE –

IEMANDS HANDICAP IS BIJZAAK VOOR ONS

PETER IS EEN DRUKMAN. ZIJN AGENDA IS HELEMAAL VOLGEOEKT. TWEE DAGEN PER WEEK DOET HIJ ADMINISTRATIEF WERK. ZIJN LEVEN BEGINT ECHTER PAS GOED ALS RADIO 777 SPEELT.

VOEGER DRAAIDE PETER ALS DJ BIJ EEN VRIJE RADIO.

IK VOND DAT PERSONEN MET EEN BEPERKING ONVOLDENDE AAN BOD KOMEN IN DE MEDIA.

PETER VOLGDE EEN OPLEIDING 'RADIOMAKER'.

SAMEN MET 18 ANDERE MENSEN BESLOTEN WE ONZE EIGEN RADIO OP TE RICHTEN. 14 MEDEWERKERS HEBBEN EEN OF ANDERE BEPERKING.

MET EEN COLLEGA VERZORG IK DE PLANNING, DOE HET BEHEER, ZORG DAT DE FACTUREN BETAALD WORDEN EN ZOEK IK NIEUWE DJ'S.

WE DOOPTEN DE INTERNET RADIO RADIO 777.

IEDEREEN WERKT VAN THUIS OF UIT EEN VOORZIENING. VANAF JANUARI HEBBEN WE EEN EIGEN LOKAAL!

MENSEN DACHTEN DAT WE DIT NIET Zouden KUNNEN. MAAR LUISTER WAAR WIJ NU STAAN!

HUMOR IN MIJN FOTO'S MAG!

ROOKWORST

IK BEN GRAAG CREATIEF. VROEGER VOLGDE IK EEN CURSUS FOTOGRAFIE.

IK BEN JELLE EN DEEL EEN APPARTEMENT MET PETER. OVERDAG WERK IK IN DE KEUKEN VAN DE WINNING. NA MIJN WERK BEN IK OOK DJ BIJ RADIO 777. MUZIEK IS MIJN PASSIE

WE WILLEN BEWIJZEN DAT MENSEN MET EN ZONDER BEPERKING OOK KUNNEN SAMENWERKEN.

PERSONEN MET EEN BEPERKING HEBBEN DE LAATSTE TIJD VEEL VOORUITGANG GEMAAKT! WE LATEN ONS NIET APART ZETTEN EN DOEN MEE. MAAR ER IS NOG VEEL WERK AAN DE WINKEL.

KERST TOP3 VAN PETER

- 1 EENZAME KERST ANDRE HAZES
- 2 BAKJE VOL MET STRO URBANUS
- 3 EEN MOEDER VOOR KERSTMIS WILL TURA

KERST TOP3 VAN JELLE

- 1 VROLIJK KERSTFEEST LUCAS VAN DEN EYNDE
- 2 BOMA IS OVERREDEN DOOR DE KERSTMAN DE STRANGERS
- 3 ALLE DAGEN KERSTMIS DE PFAFFS

DOSSIER WONEN

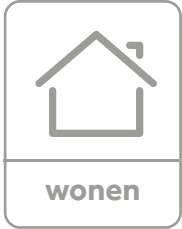

WONEN OP MAAT

in een inclusieve samenleving

“De voorbije decennia is het denken over wonen fundamenteel veranderd,” zegt Bob Lenssens, die na 27 jaar afscheid neemt als directeur van De Klokke in Sint-Niklaas. De waaier aan woonmogelijkheden voor personen met een handicap was inderdaad nooit eerder zo groot. Dankzij hulpmiddelen en woningaanpassingen met de steun van het VAPH slagen meer mensen erin (langer) thuis te wonen of zelfstandig te wonen. Vergunde zorgaanbieders tonen meer dan ooit ondernemerschap en houden rekening met de wensen en de mogelijkheden van elkeen. Zelfs woonzorgcentra en assistentiewoningen kunnen vandaag een mooie match betekenen. Toch zijn we er nog niet. Willen we een inclusieve samenleving, dan moeten we blijven investeren in wonen op maat.

Steunpunt Wonen //

PLEIDOOI VOOR EEN DIVERSER WOONAAVBOD

Mensen met een handicap hebben vaak weinig keuzeopties op het vlak van wonen. Dat blijkt uit een onderzoek van Steunpunt Wonen. Willen we een inclusieve samenleving, dan moeten we blijven investeren in wonen op maat. Positief is dat nieuwe, kleinschalige woonvormen ontstaan. Maar die zijn (voorlopig) nog niet voor iedereen weggelegd.

Steunpunt Wonen doet wetenschappelijk onderzoek om de Vlaamse overheid bij te staan in haar beleid. Dit steunpunt richt zich daarbij op verschillende doelgroepen, waaronder mensen met een handicap. Eerder vond een kwantitatief onderzoek plaats naar de invloed van de persoonsvolgende financiering op het wonen. Daaruit bleek al dat nieuwe (kleinschalige) woonvormen ontstaan, mee door innovatieve samenwerkingen op de kruising tussen zorg en wonen. Het nieuwe onderzoek bekijkt de woon situatie en de woonwensen van mensen met een handicap. "We kijken met een brede blik," zegt Emma Volckaert, een van de onderzoekers. "Op basis van interviews schetsen we een beeld van de huidige situatie. We formuleren ook enkele aanbevelingen voor het beleid."

ZO NORMAAL MOGELIJK

Een eerste vaststelling is dat het moeilijk is om algemene uitspraken te doen over hoe mensen met een handicap hun woonsituatie ervaren. "De tevredenheid is sterk afhankelijk van de context, de

financiële mogelijkheden, de wensen en tal van factoren. Is de bewoner eigenaar, dan kan hij of zij doorgaans gemakkelijker woningaanpassingen doen dan een huurder. Als de financiële middelen hiervoor aanwezig zijn, uiteraard. Bovendien blijkt er een dubbele houding te bestaan tegenover woningaanpassingen. Sommige mensen willen zo weinig mogelijk aanpassingen, omdat ze 'zo normaal mogelijk' willen wonen. De confrontatie met de eigen beperkingen en afhankelijkheid is voor velen moeilijk. Om dezelfde reden doen mensen niet altijd een beroep op de mogelijkheden tot (financiële) ondersteuning en kiezen sommigen ervoor om niet met andere personen met een handicap samen te wonen."

De stap naar een residentiële setting blijft hoe dan ook groot. "Voor personen met een handicap die bij hun ouders thuis wonen is een verhuis naar een residentiële setting allesbehalve evident. Zelfs al zijn de omstandigheden thuis niet optimaal, dan nog blijft er een enorme mentale drempel. Die drempel zorgt ervoor dat mensen hun huidige woonsitua-

tie vaak beter voorstellen dan ze is. 'Het is nog niet nodig om te verhuizen, het lukt nog wel,' houden ze zichzelf voor. Toch zien we dat collectieve woonvormen een goede oplossing kunnen zijn. Sociaal en financieel zijn er voordelen, maar ook op het vlak van gemoedsrust bij ouders en bij de persoon met een handicap zelf. Maar het wonen in groep is niet voor iedereen weggelegd, al zijn er soms weinig alternatieven."

MEER DIVERSITEIT NODIG

"Het aanbod aan woonmogelijkheden is vrij beperkt. Dat leidt bij sommige ouders van personen met een handicap tot wanhoop: wat als zij er niet meer zijn? Niet iedereen heeft de middelen om een woning te bouwen en niet iedereen vindt aansluiting bij een bestaand initiatief. Mensen met een intensieve zorgvraag gaan vaak op zoek naar een collectieve woonvorm, aangezien de zorg individueel regelen voor hen niet evident is. Toch is collectief wonen niet voor iedereen van hen weggelegd. Denk aan iemand met een autismespectrumstoornis die nood

“Ondanks alle fantastische initiatieven die er zijn, blijft het een uitdaging om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen.”

EMMA VOLCKAERT
ONDERZOEKER STEUNPUNT WONEN

foto: Emma Volckaert

heeft aan rust en weinig prikkels. Ondanks alle fantastische initiatieven die er zijn, blijft het een uitdaging om vraag en aanbod op elkaar af te stemmen. Hetzelfde geldt voor de bredere woonomgeving: toegankelijke winkels, goede voetpaden en fietspaden... Vooral kasseien, afhellende voetpaden en obstakels zijn een bron van ongemak en ergernis,” zegt Emma Volckaert.

Het rapport van Steunpunt Wonen sluit af met drie aanbevelingen voor het woonbeleid in Vlaanderen. Die aanbevelingen overstijgen het beleidsdomein Wonen en raken ook aan andere beleidsdomeinen, zoals Welzijn en Omgeving. Een goede afstemming tussen deze beleidsdomeinen is daarom nodig, aldus het rapport.

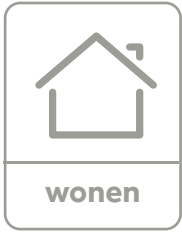
Een eerste aanbeveling is om het woonpatrimonium toegankelijker en meer ‘levensloopbestendig’ te maken. “Vlaanderen kiest voor een inclusieve samenleving, waarin mensen zo lang mogelijk in de eigen woning kunnen leven. Dat staat haaks op het huidige woningaanbod. Veel bestaande woningen zijn niet aanpas-

baar of liggen in een omgeving die niet aangepast is,” zegt Emma Volckaert. Of in de woorden van het rapport: ‘In de ideale situatie zouden alle nieuwbouwappartementen van bij aanvang rolstoeltoegankelijk en levensloopbestendig zijn.’

De tweede aanbeveling pleit voor een grotere diversiteit aan inclusieve, collectieve woonvormen. “Mensen met een handicap hebben vandaag te weinig opties. Niet iedereen heeft de middelen om een woning te kopen en aan te passen, en het aantal aangepaste huurwoningen is beperkt. Ook het aanbod collectieve en inclusieve woonvormen moeten we uitbreiden. Met inclusief bedoelen we dat er niet alleen personen met een handicap wonen, maar dat de nodige ondersteuning wel beschikbaar is. Dat soort projecten is vandaag nog schaars. Onder meer door enkele knelpunten op het vlak van wetgeving en fiscaliteit.”

Ten slotte beveelt het rapport van Steunpunt Wonen aan om de ‘woonvrijheid’ van personen met een handicap te verhogen en los te koppelen van de zorg. “De persoonsvolgende financiering wil

eveneens de zorg loskoppelen van het wonen,” zegt Emma Volckaert. “Maar de alternatieven zijn er nog onvoldoende. Veel collectieve woonvormen zijn bijvoorbeeld alleen toegankelijk voor mensen met een persoonsvolgend budget. Iedereen zou een even grote keuze moeten hebben aan woonopties.” *

“WONEN IS EEN BASISRECHT”

Over heel Vlaanderen verrijzen nieuwe woonvormen met oog voor inclusie en wonen op maat. Sommige zijn groots opgezet, zoals de ‘Borgerwijk’ die vzw Borgerstein in Sint-Katelijne-Waver samen met privépartners uitbouwt. Andere zijn eerder kleinschalig, zoals de initiatieven van vzw De Klokke in Sint-Niklaas. Wat deze projecten delen, is het streven naar innovatieve, hedendaagse oplossingen die inclusie in de praktijk brengen.

Half oktober werd in Sint-Katelijne-Waver de nieuwe zorgcampus Borgerstein feestelijk ingehuldigd. Het project maakt deel uit van een ambitieus masterplan, dat wonen, werken, zorgen en beleven voor uiteenlopende doelgroepen samenbrengt in een groene omgeving. Inclusie in de praktijk dus.

De oorsprong van het project gaat terug tot 1974. Toen kocht vzw Borgerstein het seminarie in Sint-Katelijne-Waver met het omliggende park. Er kwam zowel een voorziening voor personen met een handicap als een rust- en verzorgingstehuis voor ouderen. Met de oprichting van Studio Borgerstein, een kunstatelier voor

mensen met een handicap, kreeg de site in 2009 ook een artistieke dimensie.

“Nieuwe tijden vragen nieuwe oplossingen,” zegt Sophie Destrait van Borgerstein. “Daarom tekende vzw Borgerstein in 2018 een ambitieus plan uit. Naast het seminariegebouw werden nieuwe zorggebouwen opgetrokken. Voor de oude infrastructuur en de bijhorende gronden zocht men een passende bestemming. Het resultaat moet een hedendaagse, inclusieve ‘Borgerwijk’ worden.

Vandaag is het concept grotendeels gerealiseerd, althans wat het zorgaspect betreft. Nieuwe woningen op de campus Borgerstein bieden een thuis aan 70 per-

sonen met een handicap die nood hebben aan gespecialiseerde zorg. Daarnaast is er een dagcentrum voor 170 interne en 50 externe cliënten. Voor ouderenzorg is er het woonzorghuis Borgerhof.

Mensen met een handicap die meer vrijheid en zelfstandigheid aankunnen, kunnen gebruikmaken van de aangepaste woonvorm ‘wonen in de stad’ in huizen, appartementen en studio’s. Naast de nieuwbouw op de site, investeert Borgerstein ook in drie nieuwbouwprojecten in de stad Mechelen.

Het vrijgekomen voormalige seminariegebouw krijgt de komende jaren een nieuwe invulling. Er komen zo’n 200 appartementen, maar ook een kinderdagverblijf, een school en een dokterswachtpost. Op een ander deel van de site worden later nog 33 appartementen gebouwd en komen er ook assistentiewoningen. Op die manier realiseren we een echte Borgerwijk, waar mensen met en zonder handicap samenwonen in een levendige, groene en duurzame buurt,” besluit Sophie Destrait.

VEEL DYNAMIEK

“De voorbije decennia is het denken over wonen fundamenteel veranderd,” zegt Bob Lenssens, die na 27 jaar afscheid neemt als directeur van De Klokke in Sint-Niklaas. “Terwijl mensen met een handicap vroeger vaak afgezonderd van de maatschappij leefden, zetten we nu volop in op inclusie. Dat versterkt de zelfstandigheid en de eigenwaarde van die mensen. Ze krijgen meer toegang tot

foto: Sophie Destrait, Borgerstein

Cliënten van Borgerstein poseren trots bij de nieuwe zorgcampus.

de sociale huisvesting en overall ontstaan kleinschalige woonmodellen. In tegenstelling tot vroeger proberen we mensen in de eigen buurt te laten wonen, onder de kerktoeren, waar ze iedereen kennen en waar ze zich geworteld voelen. Zo hebben we in Tielrode een project in samenwerking met de sociale huisvestingsmaatschappij, waar vijf mensen met een handicap wonen. De schotten tussen wonen en welzijn sneuvelen en dat is voor iedereen een goede zaak.”

Zelf ontwikkelde De Klokke de voorbije jaren een breed gamma aan mogelijkheden voor duurzaam wonen. “Al blijft het altijd een evenwichtsoefening,” geeft Bob Lenssens toe. “Het moet werkbaar blijven om de gepaste zorg en ondersteuning te voorzien.”

Voor de mensen met de grootste ondersteuningsnoden heeft De Klokke twee leefgroepen. “Hier is dag en nacht zorg en ondersteuning aanwezig. Hiervoor heb je een zekere schaalgrootte nodig.

Vlak bij de residentie met de twee leefgroepen ligt De Voorzet: een gebouw met twaalf appartementen. Elke bewoner heeft een eigen voordeur en woont zelfstandig. Er is dagelijks een ondersteunend team beschikbaar, ook in het weekend. De ondersteuning is evenwel niet permanent aanwezig. Vier appartementen zijn ingericht voor koppels. Die zijn zeer gegeerd. Ook dat wijst op een evolutie in het denken over handicap. Twintig jaar geleden was zo iets onbespreekbaar. In samenwerking met Aditi hebben we nu ook aandacht voor seksualiteit en intimiteitszorg op maat.

Verder hebben we enkele trainingswoningen. Dat zijn appartementen waar personen met een handicap kunnen oefenen om zelfstandig te wonen. Ze ervaren er hoe het is om zelf je potje te koken, om je vrije tijd te organiseren, om af en toe alleen te zijn. Het is een training in weerbaarheid ook: er is moed voor nodig om alleen te wonen met een handicap.

Ten slotte voorzien we altijd plaats voor noodopvang en tijdelijke oplossingen. Bijvoorbeeld voor als iemand zijn been heeft gebroken of, ernstiger, voor als iemand met een depressie nood heeft aan tijdelijke opvang. Zonder het van die personen over te nemen, kunnen ze hier even op adem komen.”

Ondanks alle goede evoluties maakt Bob Lenssens zich zorgen. “Ik zie met lede

ogen hoe door fusies grote entiteiten ontstaan, vermoedelijk om het organisatorisch én qua zorg rendabel te houden. Ik ben niet blind voor de voordelen van schaalgrootte, maar schiet de identiteit van een organisatie er niet bij in? Kan men zijn waarden en de betrokkenheid van alle medewerkers behouden? Sociaal ondernemerschap? Zeker en vast! Maar niet kleurloos, wel altijd waardengedreven. Zorg mag door schaalgrootte geen product worden.”

Positief kijkt hij dan weer naar de vele kleine initiatieven die overall groeien en naar de aandacht voor duurzaamheid in welzijn. “Wonen is een basisrecht. Ook voor mensen met een handicap. Het blijft een uitdaging om voor iedereen een betaalbare woning op maat te realiseren. Gelukkig zie ik veel dynamiek in de sector. Dat stemt me dan weer optimistisch.” *

foto: De Klokke

GETUIGENIS

“MIJN GROOTSTE DROOM”

“Zelfstandig wonen was altijd mijn grootste droom,” zegt Philip Maes. Hij woont in een appartement in De Voorzet van vzw De Klokke in Sint-Niklaas. “Ik had mijn eigen stekje nodig. Ik ga zelf naar de winkel, maak eten en doe de was. Iemand die 24 uur op 24 voor me zorgt, heb ik echt niet nodig. Ik ben gesteld op mijn vrijheid. Maar als er iets is, staat het personeel hier wel meteen klaar. Net die mix van vrijheid en veiligheid vind ik zo leuk.

Pascale heb ik zeven jaar geleden voor het eerst ontmoet tijdens een valentijnsweekend in Nederland. Ik wist meteen: dit meisje is speciaal. Dat weekend hebben we veel tijd met elkaar doorgebracht.”

“Ik ben al snel verliefd geworden op Philip,” geeft Pascale Kleykens voorzichtig toe. “Hij is een attente man. Liefst zou ik continu bij hem wonen, maar voorlopig kom ik alleen tijdens het weekend. We dragen zorg voor elkaar en zien elkaar graag, dus waarom zouden we het er niet op wagen en altijd samen zijn?”

Kiezen voor een assistentiewoning bij een woonzorgcentrum //

“HET CONTACT MET MENSEN HOUDT MIJN LEVEN BOEIEND”

Steeds vaker kiezen mensen met een handicap ervoor om te wonen in een assistentiewoning bij een woonzorgcentrum. Zo ook Kris Taverniers. In Triamant Haspengouw woont hij te midden van een goede mix van ouderen, jonge gezinnen en personen met een handicap.

De 47-jarige Kris Taverniers werd geboren met een motorische handicap. Tot zijn 33 jaar woonde hij bij zijn ouders, zonder veel externe ondersteuning. “Voor mijn ouders werd het almaar zwaarder,” zegt Kris. “Mijn vader nam het leeuwendeel van de ondersteuning op. Toen hij ziek werd, besloot ik de stap naar begeleid zelfstandig wonen te zetten. Achteraf gezien net op tijd, want zeven maanden later overleed hij. Ik mag er niet aan denken in welke situatie we terechtgekomen waren als ik toen nog thuis woonde. Eerst woonde ik meer dan elf jaar met ondersteuning van Ado Icarus Gingelom. Ik voelde me gelukkig. Ik woonde in een kangoeroewoning van een sociale huisvestingsmaatschappij. De bovenverdieping werd verhuurd aan mensen die

bereid waren een handje toe te steken. Dat ging goed. Tot ik een persoonsvolgend budget (PVB) kreeg en het contract met Ado Icarus herbekeken werd. Geen kwaad woord over Ado Icarus en alle mensen die er werken, maar het aanbod via de voucher strookte niet helemaal met mijn wensen. Ik zou nauwelijks budget overhouden voor mijn hobby. Ik ben namelijk een grote fan van STVV, het voetbalelftal van Sint-Truiden.”

MIX VAN MENSEN

“Ik zocht en vond een alternatief bij Triamant Haspengouw in Velm. Ik woon hier nu bijna vier jaar in een assistentiewoning bij het woonzorgcentrum. Er zijn tien assistentiewoningen voorbehouden voor mensen met een PVB. Met een

oproepknop kan ik dag en nacht iemand oproepen. Het zijn medewerkers van het woonzorgcentrum die dan komen. Dat is ideaal. Ik heb immers relatief weinig ondersteuning nodig: voor het toilet en voor het slapengaan, maar dat is het zowat. Weet je, in Gingelom was ik meer geneigd om ondersteuning te vragen, gewoon omdat die zo dichtbij was. Nu ben ik meer op mezelf aangewezen en ik voel me daar goed bij. Ik ben zelfstandiger dan vroeger. Er is trouwens ook een wooncoach voor de assistentiewoningen, bij wie we terecht kunnen met allerlei vragen.

In Triamant heb ik contact met de andere bewoners met een handicap, maar ook met de ouderen en met revaliderende patiënten in de assistentiewoningen. We

© foto: Erkens Filip

komen elkaar elke dag tegen. We praten met elkaar en helpen elkaar. Die mix van mensen vind ik heerlijk. Op het domein van Triamant wonen ook jonge gezinnen. Dat is aangenaam. Het heeft meege-speeld in mijn beslissing om hierheen te verhuizen.

Ik houd overigens nog altijd contact met mijn burens en medebewoners van vroeger bij Ado Icarus. Het is nauwelijks drie kilometer hiervandaan. Bij mooi weer ga ik met de elektrische rolwagen, bij slecht weer kies ik voor aangepast vervoer. Dankzij die vele contacten houd ik mijn leven boeiend. Ik voel me goed onder de mensen en ik weet dat ik iets betekenen voor hen. Ik ben nogal sterk in informatica. Hoeveel mensen ik al geholpen heb met de Covid Safe App op hun

smartphone te installeren! En als iemand geen smartphone heeft, zorg ik voor een papieren bewijs. Ja, ik help graag mensen. Voor mij is dat maar een kleintje en ik voel dat ook Triamant het op prijs stelt als ik zulke klussen op mij neem.”

MET DE GLIMLACH

“Ik herinner me dat ik zenuwachtig was toen ik naar Triamant verhuisde. Zouden de bewoners me wel accepteren? Bij wie zou ik terechtkomen? Maar dat is zeer goed verlopen. Ik ben sociaal en ik had me voorbereid. Ik had vooraf gelezen hoe de ouderen hier wonen. De contacten zijn hartelijk. Ik heb het wel moeilijk gehad tijdens de eerste covidgolf. Veel oudere bewoners zijn toen overleden. Dat was hartverscheurend.

Als ik door de gang rij, is er altijd wel iemand die zwaait of een goedendag zegt. Of ze vragen me een handje te helpen bij het juist zetten van hun televisie of zo. 's Middags eet ik samen met de andere bewoners van de assistentiewoningen. Dat is mijn vrije keuze. Ik kan ook zelf iets bereiden, iets laten brengen of uit eten gaan. Maar ik kies voor het contact met mijn medebewoners. Om dezelfde reden neem ik bijna elke dag deel aan de namiddagactiviteiten in de polyvalente zaal.

Maar mijn grootste hobby blijft STVV. Ik ga kijken naar alle thuiswedstrijden en naar zoveel mogelijk uitwedstrijden. Zolang mijn budget dat toelaat. STVV is een familiale club en ik ken er veel mensen. Enkele jaren geleden hebben ze me gevraagd of ik als steunpunt wou optreden voor supporters met een handicap. De club staat open voor onze vragen. Voor thuiswedstrijden zijn er goede afspraken, maar elke uitwedstrijd is anders. Ik heb geregeld een videochat met de club om alles in goede banen te leiden, zodat alle supporters optimaal kunnen genieten van elke wedstrijd. Sport is mijn leven. Als er op televisie een balletje beweegt – van een tennisbal tot een voetbal – dan heb ik het gezien!

Daarnaast ben ik bestuurslid bij Alin vzw. Al mijn engagementen neem ik met de glimlach op. Ik haal er veel voldoening uit. Zolang het fysiek lukt, doe ik het met veel plezier!” *

WONEN IN EEN WOONZORGCENTRUM?

Als persoon met een handicap kan je inderdaad in een woonzorgcentrum of assistentiewoning (serviceflat) wonen. In een assistentiewoning verblijven personen die nog zelfstandig zijn en voor wie zorg op maat wordt aangeboden. Neemt de zorgbehoefte toe, dan kan de persoon een beroep doen op extra assistentie. In een woonzorgcentrum hebben de mensen meestal permanente zorg en hulp nodig, waarvoor er meer personeel aanwezig is.

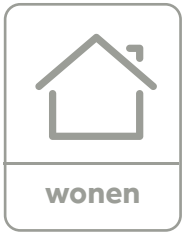
Met je PVB kan je de kosten voor zorg en ondersteuning betalen. De woon- en leefkosten (zoals de huur van de kamer, de maaltijden, doktersbezoeken, de bijdrage voor verbruik van elektriciteit en gas) kunnen niet met het PVB worden terugbetaald. Hiervoor betaal je met eigen middelen, maar je kan wel de Integratietegemoetkoming of de Inkomensvervangende tegemoetkoming van de federale overheid gebruiken.

“Voor sommige personen met een handicap is dat een goede optie,” zegt Caroline Callens van Alin vzw. “Zo hebben we voor een 25-jarige jongeman, die niet aardde bij de vergunde zorgaanbieder, een plek gevonden in een woonzorgcentrum in Oudenaarde. Het leeftijdsverschil vond die jongen zelf geen probleem. De woonassistent biedt ondersteuning bij het wonen, de woon- en leefkosten zijn voor zijn eigen rekening, maar binnen zijn PVB houdt hij meer ruimte over voor individuele ondersteuning op maat. Die jongeman verblijft daar nu al een tijdje en hij voelt zich gelukkig.

Ook in Gent hebben we goede ervaringen. Een jongen met ASS woonde vroeger in een studio, maar dat lukte absoluut niet goed. Vandaag woont hij in een assistentiewoning van i-Mens. Hij bloeit helemaal open.

Deze mogelijkheden zijn nog weinig bekend, ook bij de woonzorgcentra. Maar ze bieden wel degelijk interessante opties voor sommige personen.”

Bouwen en verbouwen op maat – twee getuigenissen //

“JE MOET HEEL PRECIES WETEN WAT JE NODIG HEBT”

Het gezin van Elke Janssens stond op het punt een woning te bouwen toen zoontje Senn ziek werd en er een motorische handicap aan overhield. De bouwplannen werden meteen on hold gezet en duchtig bijgestuurd. Het gezin van Marijn Depraetere verbouwde dan weer een bestaande woning. Dankzij die aanpassingen kan hij zelfstandig functioneren en zijn rol als papa ten volle opnemen. Twee verhalen over bouwen en verbouwen op maat.

Elke Janssens is mama van de 4-jarige Senn. Senn is motorisch beperkt en zit in een rolstoel. “Tot voor kort woonden we op een appartement, maar in juni zijn we verhuisd naar een nieuwbouw in Hoegaarden. We hadden de bouwgrond al een tijd. De plannen lagen klaar en we hadden de bouwvergunning op zak. Toen werd Senn ernstig ziek. Hij was 5 maanden oud. Hij hield er een hersenbeschadiging met een motorische handicap aan over. We hebben meteen onze bouwplannen stilgelegd. We beseften dat er grondige aanpassingen nodig waren. We namen

contact op met het Toegankelijkheidsbureau Hasselt. Zij hebben ons goed geadviseerd met het oog op de langere termijn. We hebben de architect opnieuw aan het werk gezet. Alles moest veranderen: de badkamer, een lift, bredere deuren... Op de bovenverdieping hebben we nu twee slaapkamers in plaats van de voorziene drie, zodat we een ruimere badkamer konden installeren met een inloopdouche en een in de hoogte verstelbare verzorgingstafel. Alle deuren zijn erop voorzien dat Senn ze later met een app kan openen en sluiten. Natuurlijk is de uiteindelijke bouw een

stuk duurder uitgevallen. Zo kozen we ervoor om zo weinig mogelijk met steunmuren te werken, zodat je een maximale circulatie krijgt. Maar dat betekent dat je betonnen draagstructuren nodig hebt, wat de prijs van de ruwbouw verhoogt. Het zit verder in vele kleine dingen: de automatisatie, de lift... Voor veel ingrepen komt het VAPH tussen. Ook voor informatie over hulpmiddelen konden we bij het VAPH en bij de mutualiteit terecht. Wat ik geleerd heb uit dit bouwavontuur? Vooral dat het belangrijk is om eerst goed na te gaan wat er noodzakelijk is, en pas dan aanvragen te doen. Je moet

Elke Janssens met haar gezin in hun nieuwe woning in Hoegaarden.

“Voor veel ingrepen komt het VAPH tussen. Ook voor informatie over hulpmiddelen konden we bij het VAPH en de mutualiteit terecht.”

ELKE JANSSENS

heel precies weten wat je nodig hebt. Dat maakt het proces soms iets trager, maar het resultaat is zekerder.

We wonen hier nu sinds juni en ik heb rust gevonden. Mijn papa is in het voorjaar zwaar ziek geworden door corona. Toen hij moest revalideren en een rolstoel nodig had, is hij hier een tijd komen inwonen. Het was een goede toetssteen. Alles lukte, alles was vlot bereikbaar en bedienbaar. Dat geeft me vertrouwen dat onze woning toekomstbestendig is.”

TOUWTJES IN EIGEN HANDEN

Marijn Depraetere uit Hooglede is 41 jaar. Hij woont samen met Inge en is vader van Sander en Ruben. Marijn heeft een aangeboren spiervrouwking. Sinds zijn 12 jaar heeft hij een rolstoel nodig. “Tien jaar geleden hebben we een woning grondig gerenoveerd. Mijn moeder coördineerde de werken. Ze deed het zonder architect, waardoor het soms wat behelpen was. Maar alles is goed gekomen. Het waren grondige aanpassingswerken: hellingen die aangelegd moesten worden, een plafondlift, automatische schuifdeuren, een aangepaste voordeur, aangepaste toiletten, noem maar op. We hebben

voor alles diverse offertes gevraagd. Dat scheelt in de prijs. Maar zonder de VAPH-steun hadden we de verbouwing niet kunnen realiseren.

Het voordeel aan mijn handicap is dat hij stabiel is. Zoals de woning nu is aangepast, heb ik maar een minimum aan ondersteuning nodig. Dankzij mijn hulpmiddelen, zoals mijn hulphond, zelfrijdende plafondlift en elektrische rolstoel, kan ik me vrij verplaatsen. Ik kan in en uit bed wanneer ik dat wil. Ik kan zelfstandig leven: mijn vaderrol opnemen in het gezin, mijn ambities najagen, van mijn hobby's genieten. Dat is méér dan zelfstandig leven, toch?

Uiteraard is dat belangrijk voor mij. Ik ben een geëngageerd persoon, ik moet mijn energie kwijt. Zo ben ik voorzitter van vzw 'Over de grenzen heen', die slachtoffers van geweld én hun steunfiguren bijstaat met ontmoeting, ondersteuning, workshops en informatie. Verder ben ik actief als ervaringsdeskundige in de geestelijke gezondheidszorg en geef ik voordrachten over handicap via het project TABOE. Ik schrijf ook graag: ik ben twee keer gepubliceerd in een boek over geestelijke gezondheidszorg en er

verschenen ook opiniestukken (HUMO, VRT...) en columns (Spierziekten Vlaanderen...) van mijn hand. Dat ik die engagementen kan opnemen, lukt me dankzij de ondersteuning die ik heb.

Ik wil graag nog zelfstandig leren autorijden, al vergt dat weer een investering. Intussen behelp ik me met rolstoelvervoer en persoonlijke assistenten. Ja, ik houd de touwtjes van mijn leven goed in eigen handen. Zowel thuis als met mijn hulphond onderweg,” zegt Marijn Depraetere.

*

VAPH BIJSTEE

Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) komt tussen in de aankoop van bepaalde hulpmiddelen (bijvoorbeeld aangepast meubilair) en bij woningaanpassingen voor personen met een handicap.

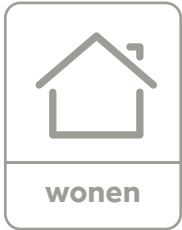
Alle informatie vind je op www.vaph.be/hulpmiddelen.

Marijn Depraetere woont met zijn gezin in een aangepaste woning in Hooglede.

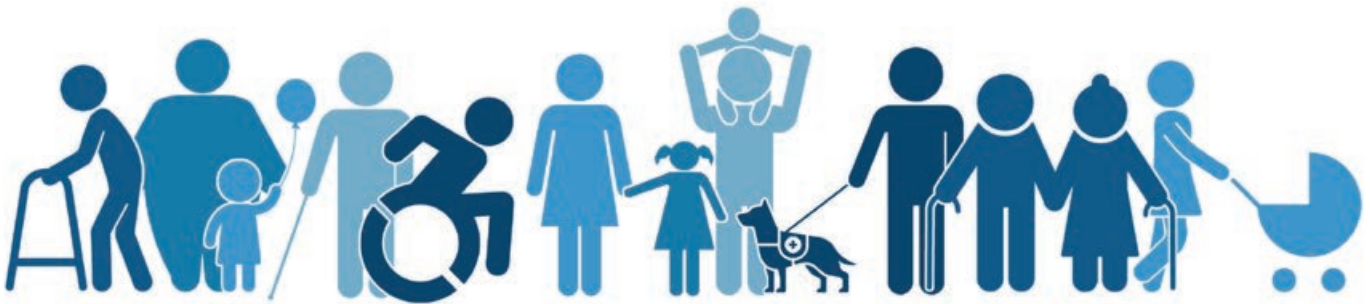
“Ik kan zelfstandig leven: mijn vaderrol opnemen in het gezin, mijn ambities najagen, van mijn hobby's genieten. Dat is méér dan zelfstandig leven, toch?”

MARIJN DEPRAETERE

WONEN MET HULPMIDDELEN OF KIEZEN VOOR UNIVERSAL DESIGN?

Het VAPH streeft naar een zo groot mogelijke zelfstandigheid en levenskwaliteit van personen met een handicap. In een ideale wereld zijn gebouwen, voorwerpen, technologie en diensten zo gemaakt, dat ze voor iedereen toegankelijk zijn, zodat iedereen gelijkwaardig deel kan nemen aan het maatschappelijk leven. Universal design wil een bruikbare en veilige leefwereld creëren door vanaf de ontwerpfase rekening te houden met zeven basisprincipes.

De organisatie Inter zet zich in Vlaanderen in voor toegankelijkheid. Ze doet dat onder meer door de principes van universal design te promoten. "Mensen hebben een handicap als de omgeving niet is aangepast aan hun mogelijkheden. Inter geeft daarom ondersteuning om de omgeving bereikbaar, betreedbaar, bruikbaar en begrijpelijk te maken voor iedereen." De zeven principes van universal design vormen idealiter de

leidraad voor het ontwerp- en bouwproces van omgevingen, gebouwen, producten en informatie. "Goede ontwerpen creëren mogelijkheden en ondersteunen de gebruiker; slechte ontwerpen belemmeren en sluiten mensen uit." Dit zijn de zeven principes:

1. Bruikbaar voor iedereen

Het ontwerp is bruikbaar voor iedereen, elk met eigen beperkingen en mogelijkheden.

2. Flexibel in het gebruik

Het ontwerp is geschikt voor allerlei voorkeuren en mogelijkheden.

3. Eenvoudig en intuïtief gebruik

Het ontwerp is eenvoudig verstaanbaar, onafhankelijk van de ervaring, (taal)kennis of mate van concentratie van de gebruiker.

4. Begrijpelijke informatie

De communicatie naar de gebruiker is efficiënt. De omgevingsomstandigheden en zintuiglijke of cognitieve capaciteiten van de gebruiker spelen daarbij geen rol.

5. Marge voor vergissingen

De gevaren en ongewenste resultaten van verkeerde handelingen en onbewuste acties zijn beperkt.

6. Beperkte inspanning

De gebruiker kan met een minimale inspanning en op een efficiënte en comfortabele manier gebruikmaken van het ontwerp.

7. Geschikte afmetingen en gebruiksruimten

Er zijn passende maten en ruimte voor het bereiken, betreden, grijpen of gebruiken. Ook dit is onafhankelijk van de eigenheid van de gebruikers.

Doordacht ontwerpen biedt uiteraard niet voor elke gebruiker en elke situatie een pasklare oplossing. Een ontwerp dat volgens de principes van universal design is ontstaan, zal meestal gemakkelijker en met minder ingrepen aangepast kunnen worden. Voor specifieke, individuele noden kan aanvullend een beroep gedaan worden op de gespecialiseerde markt.

Universal design vervangt het aanbod aan hulpmiddelen en aanpassingen dus niet, maar het is zeker een belangrijke stap in de goede richting.

Meer informatie op www.inter.vlaanderen.

De Genereuze Samenschooling //

KINDEREN LEREN ELKAAR SPELENDERWIJS KENNEN

Kinderen zijn de toekomst. Kiezen we voor een inclusieve samenleving? Dan is het belangrijk dat kinderen leren samenleven met elkaar. Dat klinkt goed, maar in de realiteit gaapt vaak nog een kloof tussen kinderen met en zonder handicap. Ze hebben nauwelijks contact met elkaar. Pimento, Konekt en De Genereuzen willen daar iets aan doen. Met de 'Genereuze Samenschooling' brengen ze kinderen dichterbij elkaar.

“De verschillen zijn niet zo groot als ze lijken. Buitengewoon onderwijs is nodig en nuttig maar waarom ligt het zo ver af van het regulier onderwijs? Leerlingen zien inclusie als iets positiefs. Voor de kinderen zelf is het een fijn project: zij zijn niet bezig met de verschillen, zij zijn vooral bezig met ‘we gaan ons hier allemaal goed amuseren, we gaan een feestje bouwen’. Met wie, dat maakt niets uit. Hier is de wereld nog uniek en zonder vooroordelen.”

WILLIAM BOEVA
AMBASSADEUR VAN DE GENEREUIZE
SAMENSCHOLING

Vandaag kunnen kinderen met een handicap nog niet onbeperkt deelnemen aan de maatschappij. De kloof is diep. Ze gaan naar een andere school, een andere jeugdbeweging en hebben andere vriendjes.

Een wereld waar iedereen er altijd en overal bijhoort, is een betere wereld voor iedereen. Dat is het uitgangspunt van De Genereuzen (Hart voor Handicap), Pimento en Konekt. Samen slaan ze de handen in elkaar om leerlingen uit het buitengewoon onderwijs (buso) en het regulier onderwijs met elkaar kennis te laten maken. Dat gebeurt spelenderwijs. Samen doen de kinderen ervaringen op tijdens een traject van vier halve dagen onder begeleiding van ervaren coaches van Pimento.

KINDEREN ONDER ELKAAR

Veronika Thiers is vormingsbegeleider bij Pimento. “We werken met Pimento vaker samen met kinderen en jongeren uit het buso. Samen met de collega’s van Konekt hebben we de krijtlijnen uitgetekend voor dit project. De scholen Mater Dei uit Genk en De Leerexpert Brasschaat waren bereid om voorjaar 2021 in een pilootproject te stappen. Jammer genoeg

viel dat in volle coronaperiode. Daardoor moesten we het bij een online experiment houden. Dat was niet evident. Toch wilden we de kans grijpen om eruit te leren. Daarna zijn we echt begonnen met scholen te contacteren voor ontmoetingen in het echte leven.

Hoe vaak komen leerlingen van het buso in contact met leerlingen van andere scholen? Zelden of nooit. Wij willen die kloof dichten. We doen dat op een speelse manier. De focus ligt niet op de beperkingen, maar op samenwerking. We kiezen telkens een leuk en herkenbaar thema. Dat brengt snel de kinderen samen. Dan zie je hoe weinig ze eigenlijk verschillen. Ze delen dezelfde dromen en wensen. Ze zijn allemaal kinderen onder elkaar.”

HET VERHAAL PAKT

“Voor het regulier onderwijs kiezen we voorlopig voor jongeren van het vijfde en zesde leerjaar en het eerste middelbaar. Dat is vrij jong, maar we weten dat deze kinderen nog zeer ontvankelijk zijn en openstaan voor anderen. Voor de busoklassen mikken we op leerlingen van ongeveer dezelfde mentale leeftijd.” Welke scholen kunnen deelnemen?

foto: Tijjs Posen

“Iedereen is welkom, zolang de goesting er is. Het vergt een grondige voorbereiding. Daarom moeten alle betrokkenen gemotiveerd zijn. Maar we voelen dat de bereidheid groot is om hieraan mee te werken. Het verhaal pakt goed. Het is bovendien een gratis aanbod. Elk jaar willen we meer scholen betrekken. Eens een school de smaak te pakken heeft, kan ze verder bouwen op de ervaringen. Wie weet kunnen scholen dit op termijn zelfs organiseren zonder externe begeleiding. Dat zou de max zijn. Wij kunnen zorgen voor een pakket met concrete tips en suggesties waarop ze terug kunnen vallen.”

VEEL ENERGIE

Na het pilotproject begin 2021 vond in oktober een tweede traject plaats met de scholen Zonnebos en GO! Technisch Atheneum Brasschaat. Ook William Boeva, ambassadeur van Generieuze Samenschooling, kwam even langs. “De reacties zijn erg enthousiast,” zegt Veronika Thiers na dit tweede project. “Wat er op langere termijn blijft hangen, is natuurlijk moeilijk in te schatten. Je

kan niet verwachten dat kinderen op vier halve dagen vriendschappen smeden voor het leven. Zo ver reikt onze ambitie niet. Wij willen in de eerste plaats dat de kinderen elkaar leren kennen en dat ze ervaren dat ze heus niet zoveel van elkaar verschillen. Er is meer dat hen bindt, dan wat hen onderscheidt, ondanks de beperkingen. We laten ze samen plezier beleven en interesse krijgen in elkaar. We zien dat we daarin slagen. Kinderen wisselen soms zelfs spontaan Snapchat-gegevens met elkaar.

Ook de leerkrachten zijn positief. Ze zien hun klas eens op een andere manier aan het werk. De leerlingen krijgen de kans met een andere groep samen te werken rond een project. Dat is spannend in het begin, maar je ziet de kinderen openbloeien. Het geeft veel energie om de leerlingen op zo’n fijne manier met elkaar te zien omgaan.” *

“Het was leuk om met anderen activiteiten te doen. We komen goed overeen, er is een goede samenwerking. In het begin was het een ander gevoel. Samenwerken met een andere school heb ik in de lagere klassen nooit gedaan. We hebben vooral veel gepraat en veel gelachen. Mijn vrienden moeten het zeker ook eens proberen, omdat je zoveel te weten komt over de andere leerlingen. De andere kinderen krijgen andere leerstof, ze zitten in kleinere klassen en ze zeggen dat ze geen huiswerk, geen toetsen, geen examens hebben. De kinderen zijn gewoon ‘anders’, de ene is niet zo goed in wiskunde maar daar ben ik zelf ook niet zo goed in. De school is buitengewoon onderwijs, maar dat wil niets zeggen. Het zijn ook gewoon maar mensen.”

RYAN
LEERLING EN DEELNEMER AAN DE
GENERIEUZE SAMENSCHOOLING

UNIC

TOWARDS USER-CENTRED
FUNDING MODELS
FOR LONG TERM CARE

NEEM DEEL AAN EUROPEES PROJECT UNIC

Unic zoekt gemotiveerde personen met een handicap om deel te nemen aan workshops in het kader van een Europees project. Het UNIC-project wil de kwaliteit van het leven en de inclusie van personen met chronische zorgnoden verbeteren via vraaggestuurde zorg en ondersteuning. Het project ontwikkelt daarvoor een toolbox.

Deze tools worden in Vlaanderen negen maanden getest door het VAPH. Dit gebeurt door middel van workshops in februari en september 2022.

Ben jij een persoon met een handicap en heb je al langer dan zes maanden een persoonsvolgend budget? Wil je in een kleine groep feedback geven over een tool die uiteindelijk over heel Europa kan gebruikt worden? Stel je dan kandidaat voor een van onze workshops in Gent, Antwerpen of Leuven. *

Meer informatie over het UNIC-project vind je op

www.vaph.be/over-vaph/algemeen/wetenschappelijk-onderzoek/unic.

Schrijf je in op de nieuwsbrief via www.vaph.be/nieuwsbrief of volg het nieuws op www.vaph.be voor meer informatie over de workshops.

HET CIJFER

1.956

Het aantal toegekende budgetten in prioriteitengroep 1 evolueert voortdurend. Zo werden tussen 1 juli en 15 november van dit jaar 1.956 nieuwe budgetten in prioriteitengroep 1 toegekend. *

INFOSESSIES PERSOONSVOLGEND BUDGET 2022

Ontving je recent een persoonsvolgend budget en heb je vragen over de mogelijkheden om je budget te besteden? Of heb je al een tijd je budget, maar wil je graag een opfrissing? Neem dan deel aan een van de infosessies die het VAPH begin 2022 organiseert. *

Schrijf je in op de nieuwsbrief via www.vaph.be/nieuwsbrief of volg het nieuws op www.vaph.be voor meer informatie.

BROCHURE RECHTSTREEKS TOEGANKELIJKE HULP

De brochure Rechtstreeks toegankelijke hulp werd geactualiseerd. In de brochure lees je welke vormen van rechtstreeks toegankelijke hulp er zijn, wie er gebruik van kan maken en op welke manier, hoeveel hulp je kan krijgen en hoeveel je ervoor betaalt.

Je vindt de folder online of je kan een gedrukt exemplaar bestellen op www.vaph.be/brochures.

De brochure is ook in gesproken vorm op daisy-cd te verkrijgen. Je kan de luisterversie aanvragen bij Transkript op tel. 011 23 07 61 of met een e-mail aan publicaties@transkript.be.

KRIJG JE GRAAG
NOG MEER VAPH-NIEUWS?
ABONNEER JE OP DE
DIGITALE VAPH-NIEUWSBRIEF

www.vaph.be/nieuwsbrief

VAPH

VLAAMS AGENTSCHAP VOOR
PERSONEN MET EEN HANDICAP

foto: Tijl Posen / De Generatoren

Het VAPH zorgt voor personen met een handicap

Ben je van plan een hulpmiddel aan te kopen?

Het VAPH zorgt voor een tegemoetkoming voor hulpmiddelen zoals de aanpassing van je woning, de aankoop van een brailleleesregel of het inschakelen van een tolk voor doven en slechthorenden.

Je kunt ook een beroep doen op **rechtstreeks toegankelijke hulp voor lichte of tijdelijke ondersteuning**. Dan kun je jouw ondersteuning samenstellen uit een pakket van begeleiding, dagopvang en/of verblijf. Die hulp is zonder aanvraagprocedure toegankelijk: je kunt gewoon contact opnemen met de dienstverlener van rechtstreeks toegankelijke hulp.

Heb je nood aan meer zorg en ondersteuning?

Dan kun je als meerderjarige bij het VAPH een persoonsvolgend budget aanvragen. Dat budget biedt de mogelijkheid om zorg in te kopen bij je eigen netwerk, bij een dienst thuiszorg, bij poetsdiensten, professionele zorgverleners of bij een zorgaanbieder die vergund is door het VAPH.

Voor **kinderen en jongeren** zijn er verschillende mogelijkheden: een persoonlijke-assistentiebudget of opvang en begeleiding, zowel bij jou thuis als bij een VAPH-zorgaanbieder.

Het VAPH zet in op autonomie en levenskwaliteit van personen met een handicap.

Een vraag aan het VAPH?

Heb je een vraag over jouw dossier of een aanvraag voor een persoonsvolgend budget of hulpmiddelen? Of wil je meer info over het systeem van de persoonsvolgende financiering?

Bel de nieuwe VAPH-lijn via het nummer **02 249 30 00**.

Voor meer informatie over de aanvragen voor minderjarigen:
jeugdhulp.be/organisaties/intersectorale-toegangspoort-itp

Meer informatie?

- Surf naar www.vaph.be
- T **02 249 30 00**
- www.vaph.be/contacteer-ons

Katrien Nys (41), cursist 'Koken voor mensen met een beperking'

"Mijn dagen zijn altijd goed gevuld"

Katrien Nys is 41 jaar. Ze woont in Gent, waar ze al vijf jaar de cursus 'Koken voor mensen met een beperking' volgt.

"Ik vind het heerlijk om naar de kookcursus te komen. Ik hou van het contact met mijn vrienden daar, het fijne samenzijn. Iedereen kent elkaar ondertussen goed. Elk heeft zijn talenten en we respecteren elkaar. Mijn talent? Ik kan er goed de ambiance in houden! Ik praat graag en ik doe dikwijls wat onnozel om mijn vrienden aan het lachen te brengen. Daarnaast zorg ik voor koffie bij het dessert. En natuurlijk help ik met de groenten snijden en nog van die klussen.

Mijn lievelingsschotel is een wok. Dat maak ik zeker een keer per week thuis klaar. Ik woon alleen in een sociaal appartement. Ik trek me goed uit de slag.

In de kerstvakantie trek ik met mijn vriendin Liesbeth naar de Dominicaanse Republiek. Als alles goed gaat tenminste, want met corona weet je maar nooit. Ik heb onlangs voor het eerst samen met een vriend een citytrip gemaakt naar Londen. We moesten ons om de haverklap testen, maar dat nam ik er graag bij. Ik heb veel plezier beleefd tijdens die trip.

Maar ook als ik niet reis, zijn mijn dagen goed gevuld. Naast de kookcursus neem ik elke donderdag deel aan activiteiten van Fiola in Wetteren. Het is daar heel leuk. En op dinsdag, woensdag en vrijdag werk ik in de kringloopwinkel in de Brugse Poort in Gent. Je vindt er mij bij de boeken. Kom gerust eens langs als je zin hebt!" [\(Lees ook de reportage op p.5.\)](#)

